

Yhteistuuli Oy
Turvetie 112
86600 Haapavesi

Lausuntopyyntö 12.6.2024

Lausunto Pudasjärven Pärjä ja Kivari tuulivoimahankkeen Natura-arvioinnista (Ohtosensuo FI1103802, SAC/SPA)

SISÄLLYS

HANKKEESTA VASTAAVA	1
ASIAN VIREILLE TULO	1
HANKE JA SEN SJOITTUMINEN SUHTEESSA NATURA-ALUEESEEN	2
NATURA 2000 TIETOLOMAKKEEN TIEDOT EU:N NATURA 2000 -VERKOSTOON KUULUVASTA ALUEESTA	2
NATURA-ARVIOINTI	3
Aineisto ja menetelmät	3
Vaikutusmekanismit Natura-arvioinnin mukaan	4
Hankkeen vaikutukset Natura-arvioinnin mukaan	4
Natura-arvioinnin johtopäätökset	8
ELY-KESKUKSEN LAUSUNTO	8
ELY-keskuksen lausunto arvioinnin asianmukaisuudesta	8
ELY-keskuksen johtopäätökset Natura-alueelle aiheutuvista vaikutuksista	12

HANKKEESTA VASTAAVA

Yhteistuuli Oy

ASIAN VIREILLE TULO

Tuulivoimahankkeen Pärjä ja Kivari ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa 1.3.2023 (POPELY/3077/2020) yhteysviranomaisen totesi, että luonnonsuojelulain (silloin voimassa olleen lain 1096/1996 65 §, nykyisin voimassa olevan lain 9/2023 35 §) mukainen Natura-arviointi tulee tehdä Ohtosensuon Natura-alueelle. Natura-arviointi on tullut vireille Pärjä ja Kivari -tuulivoimahankkeen YVA-selostuksen liitteenä 12.6.2024.

20.11.2024

HANKE JA SEN SJOITTUMINEN SUHTEESSA NATURA-ALUEESEEN

Yhteistuuli Oy suunnittelee tuulivoimapuistohanketta Pudasjärven kaupungin Kivarin ja Pärjän alueille. Hanke muodostuu kahdesta hankealueesta. Kivarin osa-alue kattaa noin 5 380 hehtaarin ja Pärjän osa-alue noin 2 190 hehtaarin laajuisen alan.

Hankealueille suunnitellaan yhteensä enintään 38 uuden voimalan rakentamista, Kivarin alueelle noin 22 voimalaa ja Pärjän alueelle noin 16 voimalaa. Ympäristövaikutusten arviointiprosessissa tutkitaan kahta eri hankevaihtoehtoa: VE1 sisältää 38 voimalaa ja VE2 23 voimalaa. Suunniteltujen voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Voimaloiden napakorkeus on enintään noin 200 metriä ja roottorin halkaisija noin 200 metriä.

Kivarin hankealue rajautuu idässä kolmessa kohdassa Ohtosensuon Natura-alueeseen. Pärjän hankealue on noin 8 km Natura-alueesta pohjoiskoilliseen.

Sähkönsiirto on alustavasti suunniteltu toteutettavan liittymällä valtakunnanverkkoon joko Muhoksen Pyhänselässä, Vaalan Nuojualla tai Iin Hervassa.

NATURA 2000 TIETOLOMAKKEEN TIEDOT EU:N NATURA 2000 -VERKOSTOON KUULUVASTA ALUEESTA

Natura-tietolomakkeen (201812) mukaan Ohtosensuon Natura-alueen pinta-ala on 2161 ha. Ohtosensuo on arvokas luonnonmetsien ja laajan, luonnontilaisen aapasuon yhdistelmä. Se muodostaa maisemallisesti hienon kokonaisuuden ja on Pohjanmaan suovaltaisen alueen parhaimpia vanhan metsän kohteita. Ohtosensuuta ympäröivien alueiden metsät ovat voimakkaasti käsiteltyjä.

Ohtosensuon metsät ovat pääosin mänty- ja kuusivaltaisina saarekkeina avosoiden keskellä. Ohtavaaran länsirinne on jyrkähköä, kallioista ja kivikkoista kuusikkoa. Runsaslahopuustoisessa luonnonmetsässä on paikoin lehtomaisia juotteja. Ohtosensuon saarekkeet ovat vanhoja harsintahakkuita lukuunottamatta lähes luonnontilaisia ja lahopuustoltaan monipuolisia metsiä. Mäntyvaltaisissa suosaarekkeissa on säilynyt myös kilpikaarnaisia aihkimäntyjä. Kuusivaltaisissa saarekkeissa esiintyy paikoin runsaasti haapaa.

Alueen suot ovat pääosin karuja (oligotrofisia) rämeitä ja nevoja. Paikoin esiintyy edustavia korpia ja mesotrofisia soita sekä lettoa. Rämeet ovat osin runsaspuustoisia ja kelokkoisia. Alueelta on löydetty muutamia vanhan metsän harvinaisia ja indikaattorilajeja sekä harvinaista ja uhanalaista suolajistoa kuten lettorikkoa. Ohtosensuon suolinnusto on erittäin monipuolinen. Alueella pesivään ja levähtävään lintulajistoon kuuluu mm. useita

20.11.2024

lintudirektiivin liitteen I lajeihin kuuluvia kahlaajia, sekä harvinaisia/uhanalaisia petolintuja.

Suojelun perusteina olevat luontotyytit (Tietolomakkeen taulukko 3.1).

Nimi	Pinta-ala (ha)	Edustavuus
3160 - Humuspitoiset järvet ja lammet	60	A, erinomainen
3260 - Pikkujoet ja purot	4	B, hyvä
7110 - Keidassuot	79	B, hyvä
7160 - Lähteet ja lähdesuot	0,05	B, hyvä
7230 - Letot	1	B, hyvä
7310 - Aapasuot	1 840	A, erinomainen
8220 - Silikaattikalliot	0,1	B, hyvä
9010 - Luonnonmetsät	232	A, erinomainen
91D0 - Puustoiset suot	604	A, erinomainen

Ohtosen suojeluperusteena ovat luontodirektiivin liitteen II lajeista lettorikko (*Saxifraga hirculus*) ja liito-orava (*Pteromys volans*). Lintudirektiivin 4 artiklan lajeista suojeluperusteena on 27 lintulajia. Lisäksi suojeluperusteena on kaksi uhanalaista lajia, joita koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä.

Suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostona. Alueella esiintyvien luontotyyppien ja niillä esiintyvien lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys. Borealiset luonnonmetsät -luontotyyppin ja siellä esiintyvien lajien määrää lisätään ennallistamis- ja luonnonhoitotoimin. Luontotyyppin tai lajin elinympäristön laatua tai lajin populaation elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

Natura-alue on Metsähallituksen hallinnassa ja siitä tullaan perustamaan luonnonsuojelualue. Lähes koko alue on vanhojen metsien suojeluohjelmassa.

NATURA-ARVIOINTI

Aineisto ja menetelmät

Natura-arviointi on laadittu asiantuntija-arviona olemassa olevan aineiston sekä tuulivoimahankkeen yhteydessä hankittujen aineistojen ja selvitysten pohjalta. Arvioinnin on tehnyt FCG Finnish Consulting Group Oy.

Arvioinnissa käytettyjä aineistoja ovat Natura-tietolomake, valtion suojelualueiden biotooppikuviot (Metsähallitus 2022), Ohtosensuon hoito- ja käyttösuunnitelma 2007–2016 ja lajihavainnot (Suomen lajitietokeskus 2023, Yhteistuulen hankkeen luontoselvitykset).

Vaikutusmekanismit Natura-arvioinnin mukaan

Natura-arvioinnin mukaan tuulivoimaloiden rakennuspaikoilta raivataan rakennus- ja asennustöitä varten puusto noin hehtaarin laajuiselta alueelta. Puustoa raivataan myös uusien huoltoteiden alueita sekä jonkin verran parannettavien teiden alueelta. Reunavaikutuksen lisääntyminen suosii avoimiin ympäristöihin sopeutunutta lajistoa. Toiminnan loputtua, maisemoinnin jälkeen alueelle tyypillinen lajisto ei nopeasti täysin palaudu, johtuen muutoksista kivennäismaan maaperän ominaisuuksissa (podsoli- ja turve- maan poisto, soramassojen tuonti) ja vesitaloudessa (tiepenkereet).

Natura-arvioinnin mukaan rakennustöiden suora vaikutus rajoittuu rakennettaville alueille, joten rakennettavilla tuulivoimaloilla ja teillä ei ole suoraa pinta-alavaikutusta Natura-alueen luontotyyppeihin ja siten niille ominaiseen kasvilajistoon. Rakennettavilla tuulivoimaloilla ja teillä voi olla välillisiä vaikutuksia luontotyyppeihin ja niille ominaiseen kasvilajistoon hydrologisten muutosten vuoksi, mikäli rakenteet sijoittuvat Natura-alueelle tai sen läheisyyteen. Natura-arvioinnin mukaan suurimmat hydrologiset vaikutukset aiheutuvat rakenteiden lähiympäristöön, korkeintaan satojen metrien päähän.

Kasvillisuuteen kohdistuvat välilliset vaikutukset ilmenevät Natura-arvioinnin mukaan voimakkaaimmin hankkeen rakennusvaiheen aikana, joskin hydrologiset vaikutukset voivat säilyä pitkäänkin tuulivoimapuiston toiminnan jo loputtua.

Voimajohtorakentamisessa tyypillisiä luontovaikutuksia ovat luontotyyppien ominaispiirteiden muutokset leventyvän johtoalueen ja / tai uuden maastokäytävän puuston raivauksen myötä ja paikalliset kasvupaikkatyyppimennytykset pylväspaikoilla.

Natura-arvioinnin mukaan suojeluperusteena olevaan linnustoon kohdistuva mahdollinen suora vaikutus on tuulivoimaloiden aiheuttama törmäyskuolleisuus. Lisäksi linnustoon voi kohdistua estevaikutusta sekä häirintävaikutusta muun muassa melun, visuaalisten ärsykkeiden ja reunavaikutusten lisääntymisen vuoksi. Habitaatin menetys, laadun huononeminen tai pirstoutuminen voivat vaikuttaa etenkin lajeihin, joiden elinpiiriulottuu suoelin ympäristön ulkopuolelle.

Hankkeen vaikutukset Natura-arvioinnin mukaan

Vaikutukset suojeluperusteena oleviin luontodirektiivin liitteen I luontotyyppeihin

Natura-arvioinnin mukaan lähimpiin Ohtosensuon luontotyyppeihin lukeutuvat aapasuot, luonnonmetsät sekä pikkujoet ja purot. Natura-luontotyyppeihin ei kohdistu Natura-arvioinnin mukaan suoraa pinta-alamenetystä tai reunavaikutuksen lisääntymisestä aiheutuvaa vaikutusta, koska

20.11.2024

suunniteltujen voimaloiden, huoltotiestön sekä sähkönsiirron rakenteiden arvioidaan sijoittuvan riittävän kauaksi Natura-alueesta. Natura-arvioinnin mukaan lähin parannettavaksi suunniteltu tie sijoittuu 350 m päähän Ohtosensuosta, lähimmät voimalat lähimmillään kilometrin päähän ja lähimmät sähkönsiirtoreitit noin seitsemän kilometrin päähän Natura-alueen rajasta.

Natura-arvioinnin mukaan Natura-luontotyyppit *humuspitoiset järvet ja lammet, keidassuot, vaihettumissuot ja rantasuot, lähteet ja lähdesuot ja letot* sijaitsevat yli kilometrin päässä suunnittelun tuulipuiston hankealueesta, joten suuren etäisyyden vuoksi niihin ei arvioida kohdistuvan vaikutuksia.

Lähin Kivarin hankealueen voimalanpaikka (VE1, VE2) suunnitellaan noin 170 metrin päähän Natura-luontotyyppiin *pikkujoet ja purot* kuuluvasta Koivuojasta. Natura-arvioinnin mukaan vesi virtaa poispäin Natura-alueesta. Näin ollen hankkeen rakentamisen maansiirtotöistä aiheutuvaa kiintoaines- ja ravinnekuormitusta voi päätyä Koivuojaan Natura-alueen ulkopuolelle, mutta veden virtaus kuljettaa mahdollisen kuormituksen poispäin Natura-alueesta. Vaikutus luontotyyppiin arvioidaan kummassakin hankevaihtoehdossa vähäiseksi.

Kivarin hankealue rajoittuu Natura-luontotyyppiin *aapasoihin*. Lähin parannettavaksi suunniteltu tie sijoittuu Natura-arvioinnin mukaan noin 320 metrin päähän Natura-alueen suojeluperusteena olevista luontotyypeistä *aapasuot ja puustoiset* suot sekä yli 800 m päähän luontotyyppistä *boreaaliset luonnonmetsät*. Scalgo Live -pinta- ja hulevesien suunnittelutyökalun mukaan pintavedet virtaavat Kivarin hankealueen Natura-aluetta lähimmiltä rakennuspaikoilta (parannettavat tiet, voimalanpaikat) pääosin kohti Koivuojaa ja Kivarinjokea, joka virtaa poispäin Natura-alueesta. Natura-arvioinnin mukaan on epätodennäköistä, että Natura-alueen luontotyypeille päätyisi hankkeen rakentamisen maansiirtotöistä mahdollisesti aiheutuvaa kiintoaines- ja ravinnekuormitusta. Natura-arvioinnin mukaan teiden parantamisella ja voimalanpaikkojen perustamisella pienelle osalle suoaltaan laajaa valuma-aluetta ei ole vaikutusta suon hydrologisiin olosuhteisiin. Natura-arvioinnin mukaan kummassakaan hankevaihtoehdossa ei kohdistu vaikutuksia luontotyyppihin aapasuot, puustoiset suot ja boreaaliset luonnonmetsät.

Vaikutukset suojeluperusteena oleviin luontodirektiivin liitteen II lajeihin

Natura-arvioinnin mukaan hankkeella ei ole vaikutuksia luontodirektiivin liitteen II kuuluvaan lettorikkoon. Lajia arvioidaan esiintyvän lettoja ja/tai lähteitä ja lähdesoita edustavilla luontotyyppikuvioilla, joihin hankkeesta ei arvioida kohdistuvan vaikutuksia.

20.11.2024

Hankkeesta liito-oravalle aiheutuvat vaikutukset on arvioitu vähäisiksi, sillä lajille soveltuvat kulkuyhteydet säilyvät hankkeen rakentamisesta huolimatta.

Vaikutukset suojeluperusteena olevaan linnustoon

Natura-arvioinnin mukaan Natura-alueelle ei kohdistu suoria elinympäristömuutoksia, vaan mahdolliset vaikutukset suojeluperusteena olevaan linnustoon kohdistuvat laajalla alueella liikkuviin lajeihin Natura-alueen ulkopuolella tapahtuvien elinympäristömuutosten sekä estevaikutuksen ja törmäysriskin kautta. Tiivistelmä lajikohtaiset arvioinneista on esitetty seuraavassa taulukossa (Taulukko 2).

Taulukko 2. Suojelun perusteena oleville lintulajeille arvioidut vaikutukset Natura-arvioinnin mukaan.

Laji (tyyppi)	Arviointi vaikutuksista
helmipöllö	Ei lainkaan vaikutuksia
jouhisorsa	Ei lainkaan vaikutuksia
metsähanhi	Ei todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia
pyy	Ei lainkaan vaikutuksia
huuhkaja	Enintään kohtalaisia vaikutuksia
jänkäsirriäinen	Ei lainkaan vaikutuksia
suokukko	Ei lainkaan vaikutuksia
sinisuohaukka	Ei todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia
laulujoutsen	Ei todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia
palokärki	Ei lainkaan vaikutuksia
pohjansirkku	Ei lainkaan vaikutuksia
ampuhaukka	Ei todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia
nuolihaukka	Ei todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia
tuulihaukka	Ei todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia
pikkusieppo	Ei lainkaan vaikutuksia

20.11.2024

POPELY/2355/2024

kuikka	Ei todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia
kurki	Ei todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia
jänkäkurppa	Ei lainkaan vaikutuksia
mustalintu	Ei lainkaan vaikutuksia
keltävästäräkki	Ei lainkaan vaikutuksia
pohjantikka	Ei lainkaan vaikutuksia
kapustarinta	Ei lainkaan vaikutuksia
kalatiira	Ei lainkaan vaikutuksia
hiiripöllö	Ei merkittäviä vaikutuksia
metso	Ei todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia
mustaviklo	Ei lainkaan vaikutuksia
liro	Ei lainkaan vaikutuksia

Natura-arvioinnin mukaan kahteen uhanalaiseen lajiin, joita koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä, ei todennäköisesti kohdistu merkittäviä vaikutuksia.

Vaikutukset muihin tärkeisiin kasvi- ja eläinlajeihin

Vaikutuksia muihin tärkeisiin kasvi- ja eläinlajeihin ei ole tarkasteltu.

Yhteisvaikutukset Natura-arvioinnin mukaan

Natura-arvioinnin mukaan hankealueen lähellä ei sijaitse sellaisia hankkeita, joilla voisi olla yhteisvaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteisiin. Suojelun perusteena olevat luontotyytit sijoittuvat niin etäälle muista hankkeista, ettei hankkeista kohdistu edes potentiaalisia vaikutuksia luontotyyteille.

Liito-oravaan ei ole arvioitu kohdistuvan suoria yhteisvaikutuksia, mutta yleisellä tasolla leveät, useampien voimajohtojen rinnakkaiset johtoaukeat voivat arvioinnin mukaan paikallisesti heikentää lajin liikkumisyhteyksiä.

Linnuston osalta on todettu, että muut tarkastellut tuulivoimahankkeet sijaitsevat riittävän kaukana Ohtosensuon Natura-alueesta, joten yhteisvaikutuksia ei arvioida syntyvän.

20.11.2024

Vaikutusten lieventämistoimet

Natura-arvioinnin mukaan Natura-alueen suojeluperusteisiin kohdistuvat vaikutukset jäävät vähäisiksi, joten Natura-alueen suojelun kannalta ei ole esitetty tarvetta lieventäville toimenpiteille.

Vaikutukset Natura-alueen eheyteen Natura-arvioinnin mukaan

Natura-arvioinnin mukaan hankevaihtoehtoilla ei ole merkittäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin ja lajeihin ja sitä kautta Natura-alueen eheyteen. Tuulivoimahankkeen ei myöskään yksin tai yhdessä muiden lähialueen tuulivoimahankkeiden kanssa arvioida merkittävästi heikentävän Natura-alueen ekologista rakennetta ja toiminnallista kokonaisuutta.

Epävarmuustekijät Natura-arvioinnin mukaan

Natura-arvioinnin mukaan kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa epävarmuustekijöitä on melko vähän, sillä lähtötietojen ja maastoinventoinnin perusteella alueen luonnonarvojen sijoittuminen tunnetaan hyvin, eivätkä tuulivoiman vaikutukset lähtökohtaisesti yllä kauas. Eläimistöön, erityisesti linnustoon, liittyvien vaikutusten arvioinnissa epävarmuutta on aina enemmän, sillä eläinten liikkeet vaikuttavat tuulivoiman vaikutusten merkittävyyteen. Tutkimustiedot tuulivoiman linnusto- ja eläimistövaikutuksista koskevat nykyisin suunniteltavia voimaloita huomattavasti pienempiä voimaloita, ja siten niiden tulosten ekstrapoloinnissa on oltava varovainen.

Vaikutusten seuranta Natura-arvioinnin mukaan

Natura-arvioinnissa ei ole tarkasteltu vaikutusten seurantaa.

Natura-arvioinnin johtopäätökset

Natura-arvioinnin mukaan hankkeella ei ole merkittäviä suoria tai välillisiä vaikutuksia alueen suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin tai lajeihin. Suunniteltu tuulivoimahanke ei vaaranna lyhyellä tai pitkällä aikavälillä Natura-alueen koskemattomuutta. Tämän vuoksi myöskään Natura-alueen tai Natura-alueverkoston eheydelle ei arvioida aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia.

ELY-KESKUKSEN LAUSUNTO**ELY-keskuksen lausunto arvioinnin asianmukaisuudesta**

Natura-arvioinnin tarkoituksena on luoda riittävä tiedollinen pohja hankkeen Natura 2000 -alueeseen kohdistuvien vaikutusten arviointiin. Arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan ja luonnonsuojelunlain (9/2023) 35

20.11.2024

§ 1 momentin mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla. Luonnonsuojelulain 39 §:n mukaan viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 35 §:n 1 ja 2 momentissa (aiemmassa luonnonsuojelulaissa 65 §) tarkoitettu arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon

Euroopan komission luontodirektiivin 6 artiklan säännöksiä käsittelevässä ohjeessa (Euroopan komissio, Natura 2000 -alueiden suojelu ja käyttö 2019) todetaan asianmukaisesta arvioinnista seuraavaa: Tuomioistuimen mukaan asianmukaisen arvioinnin tulee sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (EUTI asia C-304/05, 69 kohta).

ELY-keskus katsoo, että Natura-arvioinnissa on tunnistettu Natura-alueen luontoarvot, ja arviointi on suoritettu sen suojelun perusteena oleville luontodirektiivin mukaisille luontotyypeille ja lajeille. Natura-arviointi perustuu olemassa olevaan tietoon ja asiantuntija-arvioon. On kuitenkin epäselvää, missä määrin saatavilla olevaa aineistoa suojeluperusteena olevista lajeista on käytetty hyväksi arvioinnissa.

Suomen lajitietokeskuksen Laji.fi-tietokantaan ei ole esitetty asianmukaista viitettä, jossa hakuehdot olisi dokumentoitu, ja on jopa epäselvää, minä vuonna havaintotietoja on haettu. Tekstin mukaan havaintotiedot olisi haettu v. 2023 ja lähdeluettelon mukaan vuonna 2024. Näin ollen jää mm. epäselväksi, onko lajitietokeskukselle tehty aineistopyyntöä, milloin havaintotiedot on saatu käyttöön ja millaista aluerajausta ne koskevat.

Hankealue rajautuu osin Natura-alueeseen ja vaikutustenarvio luontotyypeihin perustuu suunniteltujen rakenteiden ja Natura-alueen välisiin etäisyyksiin. ELY-keskus nostaa esille, että muutokset hankesuunnitelmassa ja rakenteiden sijoituspaikoissa voivat aiheuttaa päivitystarvetta Natura-arvioinnille.

ELY-keskus katsoo, että Natura-arvioinnin yleistajuisuuden parantamiseksi ja asiakirjassa esitettyjen arvion havainnolliseksi olisi ollut tarpeellista esittää kartan alueen hydrologisista olosuhteista pelkän pinta- ja hulevesien suunnittelutyökalun maininnan sijaan.

Linnuston osalta arvioinnissa on tunnistettu tuulivoimaloiden aiheuttamien vaikutusten mekanismit riittävällä laajuudella, ja vaikutusten arviointia tukemaan on käytetty aiheesta tehtyjä tutkimuksia. Arviointi on tehty asiantuntijatyönä, eikä siinä ole hyödynnetty kvantitatiivisia menetelmiä esimerkiksi törmäysriskin tai melusta ja välkkeestä aiheutuvan häiriövaikutuksen

20.11.2024

arvioimiseen. Arviointia varten ei ole myöskään tehty maastoselvityksiä koskien Natura-alueen linnustoa tai linnuston mahdollista liikkumista hankealueella. Pärjän-Kivarin tuulivoimahankkeen YVA-selostuksen liitteenä olevassa luontoselvitysraportissa mainittujen linnustoselvitysten tuloksiin ei myöskään arvioinnissa viitata.

Arvioinnissa on pohjatietoina käytetty Ohtosensuon hoito- ja käyttösuunnitelmaa vuodelta 2016. Metsähallitus on antamassaan lausunnossa huomauttanut, että Natura-arviointien pohjatietoina on käytetty olemassa olevia, osittain jo vanhentuneita tai puutteellisia tietoja. Käytettävissä olisi ollut linjalaskenta-aineistoja vuodelta 2020 ja vuonna 2024 tehdyn allikkolintulaskennan tuloksia. Metsähallitus on todennut, että lintudirektiivin mukaisena perustetun Natura-alueen sijaitessa hankealueen välittömässä läheisyydessä, tulisi Natura-alueen linnustovaikutusten arvioinnin perustua tuoreeseen inventointitietoon eikä pelkästään Natura-tietolomakkeen ja tietokantojen lajihavaintoihin, jotka voivat päivitysviiveen vuoksi olla vanhentuneita. ELY-keskus yhtyy Metsähallituksen antamaan lausuntoon, ja katsoo, että edellä mainitut aiheuttaa epävarmuutta vaikutusten arviointiin, koska lajien nykytilasta alueella ei ole riittävää varmuutta.

Arvioinnin epävarmuustekijänä on oikeutetusti nostettu esille se, että olemassa olevat tutkimustiedot tuulivoiman linnusto- ja eläimistövaikutuksista koskevat nykyisin suunniteltavia voimaloita huomattavasti pienempiä voimaloita, ja siten niiden tulosten soveltamisessa tulee noudattaa varovaisuutta. Häiriövaikutuksen ulottuvuuden osalta arviointi nojaa monien lajien kohdalla jo 20 vuotta vanhaan tutkimukseen (Langston & Pullan 2004). Myöskään tuulivoiman pitkäaikaisvaikutuksista eri habitaattien pesimälajistoon ei ole tutkimustietoa. Näin ollen arviointi pohjautuu monelta osin olettamuksille.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan arvioinnissa ei ole riittävällä tavalla esitetty ja arvioitu sitä, kuinka laajalle voimaloista aiheutuva melu- ja välkevaikutus ulottuu Natura-alueelle. Näin ollen arvioinnissa jää osoittamatta luotettavalla tasolla se, etteikö hankkeessa suunnitellun kokoluokan voimalayksiköistä voisi ulottua merkittävää häiriövaikutusta niiden sijoituessa lähimmillään hieman yli kilometrin päähän Natura-alueesta. ELY-keskus katsookin, ettei hankkeessa ei ole riittävällä tavalla noudatettu varovaisuusperiaatetta arvioitaessa hankkeesta aiheutuvaa häiriövaikutusta.

Huomioiden edellä mainitut puutteet ja epävarmuudet, ELY-keskus katsoo, ettei Natura-alueen linnuston osalta tehtyä arviota voida kokonaisuudessaan pitää asianmukaisena. ELY-keskus katsoo, että merkittävin epävarmuus liittyy etenkin seuraavien lajien osalta annettuihin arvioihin: huuhkaja, metsähanhi, metso, kurki, kapustarinta, suokukko, liro, mustaviklo, jänkäkurppa, jänkäsirriäinen sekä kaksi salassa pidettävää lintulajia.

Suojeluperusteena olevat luontodirektiivin liitteen I mukaiset luontotyytit

Natura-arvioinnin mukaan Natura-luontotyyppisiin ei kohdistu suoraa pinta-alamenetystä tai reunavaikutusten lisääntymisestä aiheutuvaa vaikutusta, koska suunnitellut rakenteet sijoittuvat etäälle Natura-alueesta. Pintavesien virtaukset tapahtuvat poispäin Natura-alueesta niillä paikoilla, joilta hankkeen rakennustoissa voi syntyä kiintoaines- ja ravinnekuormitusta.

ELY-keskus yhtyy Natura-arvioinnissa esitettyyn näkemykseen siitä, etteivät hankkeen vaikutukset ulotu Natura-alueen perusteena oleviin luontotyyppisiin.

Suojeluperusteena olevat luontodirektiivin liitteen II mukaiset lajit

Lettorikon osalta Natura-arvioinnin johtopäätös, ettei hankkeesta aiheudu vaikutuksia lajin elinympäristöihin, perustuu siihen, että lajia arvioidaan todennäköisimmin esiintyvän lettoa ja/tai lähteitä ja lähdesoita edustavilla luontotyyppikuvioilla, ja näihin ei puolestaan arvioida kohdistuvan minkäänlaisia vaikutuksia.

Sinänsä ELY-keskus pitää johtopäätöstä oikeana, mutta huomauttaa, että arvioinnissa olisi tullut käyttää ensisijaisesti olemassa olevaa tietoa lettorikon tiedossa olevista esiintymispaikoista. Esiintymätietojen lisäksi olisi ollut aiheellista tarkastella lajin kartoitustietojen kattavuutta ja edelleen mahdollisuutta, että lajilla olisi muita esiintymiä, jotka eivät ole tiedossa.

Liito-oravan osalta annetusta arviosta ELY-keskuksella ei ole huomauttamista.

Suojeluperusteena oleva linnusto

Koska arviointia ole ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ole laadittu asianmukaisesti, ei myöskään hankkeesta aiheutuvia todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia voida arvioinnin perusteella luotettavasti poissulkea.

Yhteysvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Natura-arvioinnissa tarkasteltiin hankealueen ympäristössä olevien tuulivoimahankkeiden etäisyyksiä hankealueeseen. Tarkastelusta tehtiin johtopäätös, että hankealueen lähellä ei sijaitse sellaisia hankkeita, joilla voisi olla yhteisvaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteisiin.

ELY-keskus muistuttaa, että arvioinnissa tulee ottaa huomioon kaikenlaiset suunnitelmat tai hankkeet, jotka voivat yhdessä tarkasteltavien suunnitelmien tai hankkeiden kanssa aiheuttaa merkittäviä vaikutuksia.

20.11.2024

POPELY/2355/2024

ELY-keskus yhtyy yllä mainitusta puutteesta huolimatta Natura-arvioinnissa esitettyyn näkemykseen siitä, ettei tiedossa ole sellaisia hankkeita tai suunnitelmia, joiden kanssa todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia voisi syntyä.

Lieventämistoimet

Arvioinnissa ei ole nähty tarvetta lieventäville toimenpiteille. ELY-keskus kuitenkin katsoo, että koska linnuston osalta tehty arviointi on merkittävällä tavalla puutteellinen, ei lieventämistoimenpiteiden riittävyyteen voida ottaa kantaa.

Natura-alueen eheys

ELY-keskus toteaa, että koska useiden lintulajien kohdalla tehtyyn arviointiin liittyy epävarmuutta ja puutteita, ei myöskään Natura-alueen eheyden osalta annettua arviota voida pitää täysin asianmukaisena. Täten arviointiin ei tältä osin voida ottaa luotettavasti kantaa.

ELY-keskuksen johtopäätökset Natura-alueelle aiheutuvista vaikutuksista

Edellä mainituista puutteista huolimatta ELY-keskus on pystynyt muodostamaan riittävän kuvan hankkeen vaikutuksista luontodirektiivin mukaisten suojeluperusteiden osalta. ELY-keskus yhtyy Natura-arvioinnissa esitettyyn arvioon, että hankkeesta yksin tai yhdessä muiden suunnitelmien tai hankkeiden kanssa ei todennäköisesti aiheutuisi merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen perusteena oleviin luontodirektiivin liitteen I luontotyypeihin. Sama pätee liitteen II mukaisiin lajeihin, lettorikkoon ja liito-oravaan.

Linnuston osalta annettuun arviointiin liittyvien puutteiden ja epäselvyyksien vuoksi ELY-keskus toteaa, ettei arviointia voida pitää täysin asianmukaisena. Näin ollen arviointia on täydennettävä, mikäli kyseessä olevaa tuulivoimahanketta aiotaan edistää. Täydennyksessä on huomioitava ELY-keskuksen edellä esille nostamat epäkohdat

ELY-keskus muistuttaa, että Natura-arvioinnissa käytettävien hankesuunnittelutietojen tulee olla ajantasaisia. Mikäli hankesuunnitelma muuttuu Natura-arvioinnin valmistumisen jälkeen niin, että muutos vaikuttaa Natura-arvioinnissa käytettyihin perusteisiin, on Natura-arviointi päivitettävä ja pyydettyä siitä uusi lausunto.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet ylitarkastaja Veli-Matti Kangas, ylitarkastaja Antje Neumann sekä ympäristöasiantuntija Aino Niemi.

20.11.2024

POPELY/2355/2024

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt Ylitarkastaja Maarit Vainio ja ratkaissut Yksikön päällikkö Eero Melantie.

Jakelu

Yhteistuuli Oy (sähköposti)
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus/YVA-yhteysviranomainen

Tiedoksi

FCG Finnish Consulting Group Oy

Tämä asiakirja POPELY/2355/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/2355/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Melantie Eero 20.11.2024 14:20

Esittelijä Vainio Maarit 20.11.2024 14:19